

SOCb2021 Politická sociologie

Politické postoje, hodnoty, mínění a kultura

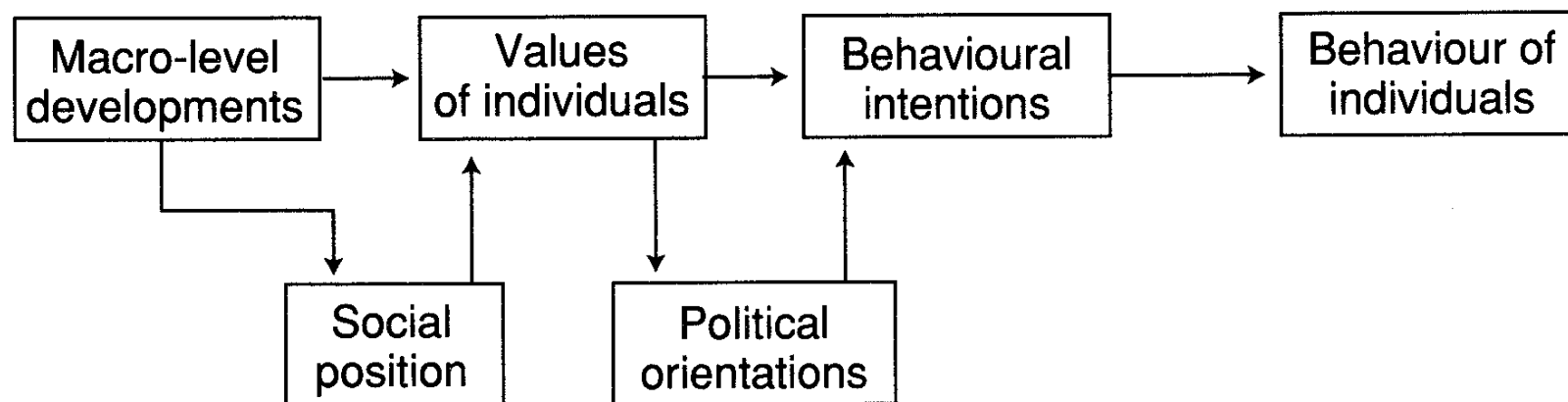


Politické mínění, postoje, hodnoty, a kultura

- **Mínění** - subjektivní úsudek, názor, domněnka, které mohou a nemusejí být vysloveny, mohou a nemusejí být podloženy vlastním hodnocením, mají hodnotící charakter a jsou **reflektovány** subjektem
- **Postoj** - relativně **ustálený sklon** jedince chovat se v určité situaci určitým způsobem, příp. reagovat pozitivně nebo negativně na podněty s takovou situací spjaté, ovlivňuje je vzdělání, gender, povolání, rodinné zázemí atd.
- **Hodnoty** - jevy lidského **prostředí** (tj. přírodní, umělé výtvořiny nebo ideje), tvořící základní dobra určité sociální skupiny; sociální skupina si vytváří vlastní hierarchii hodnot, v níž se koncentrují její základní zájmy; přijatá soustava hodnot určuje základní světonázorovou orientaci skupin i jednotlivců
- **Kultura** – má podobu a) **výtvořin** lidské práce (artefaktů), b) sociokulturních **regulativů** (norem, hodnot, kulturních vzorů), c) **idejí** (kognitivních systémů), d) institucí organizujících lidské chování

Schéma sociální změny (Van Deth)

- Individuální jednání je určeno individuálními záměry
- Tyto záměry jsou ovlivňovány hodnotami a politickými orientacemi
- Hodnoty lidí jsou ovlivněny sociálním prostředím
- Lidské jednání v posledku ovlivňuje a proměňuje sociální prostředí - kulturu



Kulturní transformace

- Hodnoty po 2. světové válce v souladu s požadavky ekonomické obnovy, příp. rekonstrukcí politického systému, bezpečností atd.
- V 60. letech – změna a začátku důrazu na individuální autonomii a emancipaci: změna hlavního typu konfliktu
- Než se politické systémy přenastavily – nedůvěra
- Konec 60. let 20. století – rostoucí důraz na post-materiální a emancipační cíle (sebenaplnění, nezávislost), odklon od autority, tradice a materiálního blahobytu
- Nová sociální hnutí



Kulturní transformace

- Na počátku stojí technologický rozvoj, ekonomický růst, a vzestup industriálního kapitalismu (následně dělba práce, pokles zemědělské výroby, urbanizace, nárůst vzdělanosti, mobilita mas média ...)
- Postupné nahrazování tradičních hodnot novými
- Změna hodnot → změna modů a úrovní politické participace (důsledky pro stranické systémy, konfliktní linie, důvěru ve stát ...)
- Kulturní změna (Habermas, Inglehart ...)
- Změna obsahu hodnot nebo jejich fragmentace/pluralizace?



Hodnotové orientace

- Tradiční (autoritářství, konzervatismus, materialismus...)
- Nové (post-materialismus, environmentalismus, feminismus ...)

Klíčové konflikty:

- Materialismus vs. Post-materialismus
- Materiální levice vs. Pravice
- Náboženství vs. Sekularismus
- <https://munispace.muni.cz/library/catalog/view/1002/3113/769-1/#preview>

Příklad: Normy občanství (postoje – hodnoty)

K tomu, aby byl člověk dobrým občanem, je podle Vás důležité, aby:

Položky	ESS 2002	TAČR 2020
... podporoval lidi, kteří jsou na tom hůře než on	X	X
... hlasoval ve volbách	X	X
... vždy dodržoval zákony a nařízení	X	X
... vytvářel si svůj vlastní názor nezávisle na ostatních	X	X
... byl aktivní v dobrovolných organizacích	X	X
... byl aktivní v politice	X	X

ESS 2002 a TAČR 2020 – 11bodová škála (0 až 10)

ISSP 2004 a ISSP 2014 – 7bodová škála (1 až 7)

Položky	ISSP 2004	ISSP 2014
... pomáhat lidem v České republice, kteří jsou na tom, ve smyslu životní úrovně, hůře než Vy	X	X
...vždy hlasovat ve volbách	X	X
... vždy dodržovat zákony a nařízení	X	X
... snažit se porozumet lidem s odlišnými názory	X	X
... být aktivní v občanských a politických sdruženích	X	X
...pomáhat lidem ve zbývajících částech světa, kteří jsou na tom, ve smyslu životní úrovně, hůře než Vy	X	X
... nikdy se nepokoušet o daňové úniky	X	X
... sledovat činnost vlády	X	X
... vybírat si výrobky z politických, etických nebo ekologických důvodů, i když jsou dražší	X	X
... být ochoten sloužit v armádě v případě potřeby	X	

Teoretický model - hodnoty

Dimenze		Povinnost	Angažovanost
Položky	Kategorie		
... podporoval lidi, kteří jsou na tom hůře než on	Solidarita		X
... hlasoval ve volbách	Participace	X	
... vždy dodržel zákony a nařízení	Sociální pořádek	X	
... vytvářel si svůj vlastní názor nezávisle na ostatních	Autonomie		X
... byl aktivní v dobrovolných organizacích	Participace		X
... byl aktivní v politice	Participace		X

Zkouška pomocí EFA - hodnoty

		ESS 2002 (OBLIMIN)		TAČR 2020 (OBLIMIN)	
Dimenze		aktérské občanství	občanství vnějšku	distancované občanství	aktivistické občanství
Položky	Kategorie				
... podporoval lidi, kteří jsou na tom hůře než on	Solidarita	-	-	X	
... hlasoval ve volbách	Participace	X		X	
... vždy dodržoval zákony a nařízení	Sociální pořádek		X	X	
... vytvářel si svůj vlastní názor nezávisle na ostatních	Autonomie		X	X	
... byl aktivní v dobrovolných organizacích	Participace	X			X
... byl aktivní v politice	Participace	X			X
Hodnota korelace mezi faktory		0,257		0,395	